

מדיניות השכנות האירופית, דו"ח התקדמות ל-2013 – מדינת ישראל

#חבילת השכנות # השנתית ל-3125 כוללת בתוכה נייר עמדה *קומיוניקיישן משותף *#השכנות על פרשת דרכים #/ ושורה של דו"חות ספציפיים למדינות השונות ודו"חות אזוריים / הדו"ח על ישראל מדגיש התפתחויות מפתח עיקריות שחלו ומאמצי רפורמה שנעשו ב-3124 ומציע המלצות לשנה הקרובה.

שנת 3124 התאפיינה בהתקדמות במספר תחומים שבהם מתקיים שיתוף פעולה בין הדוגמאות ניתן למנות את החתימה על הסכם התעופה המקיף את כניסתו לתוקף של ההסכם בדבר הערכת התאמה וקבלת מוצרים תעשייתיים *ACAA ואת ההסכם שהושג על השתתפותה של ישראל בתכנית המחקר Horizon 2020 עם זאת- נותרו עדיין אתגרים משמעותיים סביב ההגנה על זכויות מיעוטים וחובותיה של ישראל בשטחים הכבושים.

האיחוד האירופי הדגיש את עמידתו המלאה מאחורי חידוש שיחות השלום בין ישראל לפלסטינים באוגוסט 3124 והזכיר שוב את תמיכתו בפתרון של שתי מדינות המבוסס על הסכמה על כל סוגיות הסדר הקבע- בחציעו שותפות מועדפת מיוחדת *Special Privileged Partnership/ לשני הצדדים במידה שהסכם כזה יושג.

ב-2013, פעלה ישראל ליישום כמה מן ההמלצות העיקריות מן הדו"ח של שנה שעברה, לרבות החתימה על האמנה האזורית לכללי מקור פאן-אירופיים. המלצות מפתח אחרות שנכללו בדו"ח ההתקדמות של ה-ENP (מדיניות השכנות האירופית) מן השנה שעברה טרם טופלו, וכוחן עדיין יפה, כמו למשל אשרור האמנה האמורה. שיתוף הפעולה בין ישראל לאיחוד האירופי צריך להמשיך להתמקד בפעילויות שהודגשו לגבי 2012 וטרם יושמו מתוך תכנית הפעולה של ה-ENP מ-2005 בין האיחוד האירופי וישראל. על בסיס הדו"ח של השנה, ולמען יישום רציף של תכנית הפעולה של ה-ENP ב-2014, ישראל מוזמנת בנוסף:

- לשמר את המומנטום בשיתוף הפעולה הדו-צדדי עם האיחוד האירופי, ובכלל זה על ידי התמקדות בפעילויות מתכנית הפעולה של 2005;
- להמשיך את המאמצים הראויים לשבח לנקוט צעדים נועזים וקונקרטיים לקראת פתרון צודק ובר-קיימה לסכסוך הישראלי-פלסטיני במסגרת תהליך המשא ומתן המתקיים בימים אלה;
- להתאים נהלים פנימיים המתייחסים לאנשים מחוסרי אזרחות לאמנה בדבר מעמדם של מחוסרי אזרחות משנת 1958;
- להוסיף ולהגביר את המאמצים להבטחת שוויון לכל אזרחי ישראל בכל הנוגע לזכויותיהם של בני מיעוטים, לרבות הבדואים בנגב, ולזכויותיהם של ילדים מחוסרי מעמד (ילדים שנולדו בישראל ללא מעמד תושבות חוקי);
- לחזק את שיתוף הפעולה עם האיחוד האירופי בגופי האו"ם, בין השאר בנושאים של זכויות אדם, כגון כאלה הקשורים למגדר ולמוגבלויות;
- לאשרר את הפרוטוקול השני והפרוטוקול השלישי של אמנת האו"ם מ-2003 נגד פשע מאורגן בינלאומי בדבר ייצור בלתי חוקי של נשק חם – כולל חלקים, רכיבים ותחמושת של נשק מסוג זה – וסחר בלתי חוקי בהם;
- להבטיח המשך התקדמות בתיקון החקיקה בתחום של זכויות קניין רוחני, לצורך התאמתה להתחייבויות במסגרת הארגון לשיתוף פעולה ולפיתוח כלכלי (OECD);
- להוציא לפועל את ההתחייבות של הממשלה להבטיח את עצמאותה של נציבות שוויון הזדמנויות בעבודה ולציידה במשאבים הולמים;

- לנקוט צעדים נוספים לצמצום פליטות פחמן, בהתאם להסכמים בינלאומיים ;
- להבטיח כיבוד של המשפט הבינלאומי ושל זכויות אדם בשטחים הכבושים, ובכלל זה להגביר מאמצים לריסון אלימות מתנחלים ולמזעור השימוש במעצרים מנהליים בלא משפט ;
- להבטיח כיבוד של המשפט הבינלאומי ושל זכויות אדם בכל הנוגע לטיפול בהגירה בלתי סדירה ובמבקשי מקלט ;
- לאשרר את האמנה האזורית לכללי מקור מועדפים פאן-אירופיים – ים-תיכוניים.

רפורמות שיצאו לדרך, בוצעו או נדחו במהלך 2013 בתחומים השונים של שיתוף פעולה בין האיחוד האירופי וישראל מתוארות בדו"ח השנתי המתייחס למדינת ישראל. כמה מן הסוגיות המדווחות ראויות לתשומת לב מיוחדת.

באשר לסוגיות של **זכויות אדם** מבית, ישראל חזרה בה מהחלטתה מ-2012 והשתתפה בהליך הביקורת הבינלאומית התקופתית במסגרת המועצה לזכויות אדם של האו"ם. למרות התקדמות שהושגה ביישום **זכויות של נשים**, דרושים מאמצים נוספים כדי להבטיח שוויון לכל אזרחים הישראליים, בפרט בהקשר של זכויות המיעוטים הערביים, ובהם הבדואים בנגב. **הגירה** בלתי סדירה נותרה בעיה קשה מבחינת ישראל. אכיפת החוק למניעת הסתננות ומעצרים בלא משפט של מהגרים בגין עבירות פליליות עוררו ביקורת מצד החברה האזרחית ופסיקה של בית המשפט העליון. יש לעודד צעדים בכיוון של הסדרת מעמדם של מהגרים ושיפור מצבם בתחומי הבריאות והרווחה.

באשר לחובותיה של ישראל **בשטחים הכבושים**, המתיחות גברה ב-2013, על רקע התפתחויות מדאגות בשטח, ובכלל זה פעילות התנחלות מוגברת והריסות בתים במזרח ירושלים ובשאר הגדה המערבית. למרות כמה צעדים שננקטו נגד אלימות מתנחלים והתקפות תג מחיר, רוב התיקים במקרים אלה המשיכו להיסגר ללא הגשת כתב אישום. חרף פרקי זמן שבהן ניכרה התגמשות, מגבלות קשות על תנועה וגישה לרצועת עזה נותרו בעינם לכל אורך 2013, ובידוד מוגבר כתוצאה ממדיניות זו הביא להתדרדרות במצב הכלכלי וההומניטרי. ירי רקטות מעזה לעבר שטחה הדרומי של ישראל נמשך ב-2013. על אף התקדמות מצומצמת בהפחתת השימוש **במעצר מנהלי** של פלסטינים, עדיין נעשה בו שימוש מופרז לפרקי זמן ארוכים מדי.

קשרי הסחר וה**יחסים הכלכליים** בין האיחוד האירופי וישראל כבר מפותחים היטב, וממשיכים להשתפר. עם זאת, כמה סוגיות עודן פתוחות, לרבות נושאים סניטריים ופיטו-סניטריים וחסמים טכניים לסחר. התפתחות חשובה ב-2013 הייתה החתימה על **הסכם התעופה** המקיף – הסכם "השמים הפתוחים" – בין האיחוד האירופי וישראל.

איחוד אירופי-ישראל: רקע

המדיניות

מדיניות השכנות האירופית מסדירה את היחסים בין האיחוד האירופי וישראל.

2000 : כניסת הסכם ההתאגדות איחוד אירופי-ישראל לתוקף.

2005 : אישור תכנית הפעולה איחוד אירופי-ישראל.

2008 : השקת האיחוד לים-התיכון (Union for the Mediterranean).

עובדות ונתונים

2007-2010 : הוקצבה התרומה הכספית של ה-ENPI¹ לישראל, בגובה 8 מיליון אירו, שחולקו במקור לארבע מנות שנתיות בנות 2 מיליון אירו. סכום זה הוקטן ב-2009 ל-1.5 מיליון אירו, לנוכח בעיות ביכולתה של ממשלת ישראל לממש את הכספים.

2011-2013 : הוקצבה מסגרת ה-ENPI עבור ישראל בתכנית ה-NIP (National Indicative Programme) 2011-2013 ונקבעה על 6 מיליון אירו. ה-NIP מותאמת לתמיכה בהשגת יעדי מדיניות מרכזיים, כפי שהותוו בתכנית הפעולה איחוד אירופי-ישראל, ופועלת למען קירוב של נורמות ותקנים ישראלים לאלה של האיחוד האירופי.

2012 : ישיבות של ועדת ההתאגדות איחוד אירופי-ישראל ושל מועצת ההתאגדות איחוד אירופי-ישראל.

2013 : חתימה על הסכם התעופה האזרחית המקיף ("שמים פתוחים") איחוד אירופי-ישראל.

2013 : כניסה לתוקף של ההסכם איחוד אירופי-ישראל בדבר הערכת התאמה וקבלת מוצרים תעשייתיים (ACAA: Agreement on Conformity Assessment and Acceptance of industrial products).

למידע נוסף:

http://ec.europa.eu/world/enp/documents_en.htm

http://eeas.europa.eu/israel/index_en.htm

http://eeas.europa.eu/enp/index_en.htm

¹ European Neighbourhood and Partnership Instrument

מידע נוסף בקישורים הבאים:

http://ec.europa.eu/world/enp/documents_en.htm

http://eeas.europa.eu/israel/index_en.htm

http://eeas.europa.eu/enp/index_en.htm